

שְׁלָה לְמִי שְׁעוֹבֵר עַל הַמְצוּוֹת, וְיָמִי כָּרָא אֶת הַתּוֹרָה, וּמִיָּהוּ שְׁנִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל - אֵיךְ יִפְחַד מִמֶּנּוּ וְיִשְׁמַר מְצוּוֹתָיו? וְלָכֵן אָמַר דָּוִד לְשַׁלְמָה, דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעַבְדֶּהוּ.

שָׂאֵם אָדָם לֹא מִפִּיר אֶת אוֹתוֹ שְׁנִתֵּן לוֹ תּוֹרָה וְצִנָּה אוֹתוֹ לְשִׁמְרָהּ, אֵיךְ יִפְחַד מִמֶּנּוּ וְיַעֲשֶׂה מְצוּוֹתָיו? וְלָכֵן פִּרְשׁוּהוּ רַבְּנָן, וְלֹא עִם הָאֲרֶץ חֲסִיד, וְאִין בּוֹר יֵרָא חֲטָא.

מִשּׁוֹם שְׁתוֹרָה, שְׁהִיא תְרִי"א, מִשְׁתִּי דְרִגּוֹת נִתְּנָה, מִחֲסֵד וּגְבוּרָה, שְׁמִשְׁם שְׁתֵּי מְצוּוֹת - אֲהַבֵּת חֲסֵד וְיִרְאַת גְּבוּרָה, שְׁהִיא יִרְאָה, שְׁבָהֶם הִשְׁתַּלְּמוּ תְרִי"ג מְצוּוֹת. וּמִשּׁוֹם שְׁכָל הַתּוֹרָה וּמְצוּוֹתֶיהָ מִשְׁנֵי צְדָדִים נִתְּנָה, פִּרְשׁוּהוּ רַבְּנָן וְלֹא עִם הָאֲרֶץ חֲסִיד וְאִין בּוֹר יֵרָא חֲטָא.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי חֲסֵד וּגְבוּרָה, שְׁמִשְׁם מַלְכוּת, הִיא אֲהַבָּה וְיִרְאָה, אֵיךְ פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים גְּדוֹלָה תּוֹרָה שְׁמִבִּיאָה לְאָדָם לְיַדֵּי מַעֲשֶׂה, שְׁמִכַּאֵן מִשְׁמַע, שְׁכָל הַקּוֹדֵם יִרְאֵתוֹ לְחֲכָמְתוֹ, חֲכָמְתוֹ מִתְקַיְּמָת? אֲלֹא הַכֹּל אִמֵּת. תְּפַאֲרַת נִקְרָא אָדָם, כְּמוֹ שְׁהוּא הִיָּה אָדָם ה"א שְׁלִמְטָה, שְׁבָאֲרוּ עָלָיו שְׁהִיָּה רִאשׁוֹן לְמַחְשָׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, וְלָכֵן פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְבִרְאֵת, שְׁנֹאֲמַר עָלֵיהֶם אָדָם אֲתָם. אַף כִּף תְּפַאֲרַת, שְׁהוּא יְהו"ה, הוּא רִאשׁוֹן לְמַחְשָׁבָה, שְׁהִיא חֲכָמָה עָלֵינוּ, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, שְׁהִיא י" מִן אַדְנ"י, חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה, יִרְאַת יְהו"ה מַלְכוּת שְׁלוֹ.

וְלָכֵן נֹאמַר בְּהָ אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ. אִשָּׁה, יֵשׁ לָהּ לְהַקְדִּים בְּכָל

דִּילָהּ לְמָאן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵיָא, וּמָאן הוּא דְּכָרָא אוֹרֵייתָא, וּמָאן הוּא דִּיהִיב לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, אֵיךְ דְּחִיל לֵיהּ וְנָטִיר פְּקוּדֵי, וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד לְשַׁלְמָה בְּנֵו (ר"ה א כח ט) דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעַבְדֶּהוּ.

דְּאִי בַר נֶשׁ לֹא אֲשַׁתְּמוּדַע הֵהוּא דִּיהִיב לֵיהּ אוֹרֵייתָא, וּמִנֵּי לֵיהּ לְנִטְרָא לָהּ, אֵיךְ דְּחִיל מִנֵּיהּ וְעַבִּיד פְּקוּדֵי, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן, וְלֹא עִם הָאֲרֶץ חֲסִיד, וְאִין בּוֹר יֵרָא חֲטָא.

בְּגִין דְּאוֹרֵייתָא דְּאִיהִי תְרִי"א מִתְרִין דְּרִגִּין אֲתִיהִיבֵת, מִחֲסֵד וּגְבוּרָה, דְּמִתְמָן תְּרִין פְּקוּדִין אֲהַבֵּת חֲסֵד וּדְחִילוּ דְּגְבוּרָה דְּאִיהִי יִרְאָה, דְּכִהוֹן אֲשַׁתְּלִימוּ תְרִי"ג פְּקוּדֵיָא, וּבְגִין דְּכָל אוֹרֵייתָא וּפְקוּדֵיהָ מִתְרִין סְטְרִין אֲתִיהִיבֵת, אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן וְלֹא עִם הָאֲרֶץ חֲסִיד, וְאִין בּוֹר יֵרָא חֲטָא.

וְאִי תִימָא הָא חֲסֵד גְּבוּרָה דְּמִתְמָן מַלְכוּת אִיהִי אֲהַבָּה וְיִרְאָה, אֵיךְ אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן גְּדוֹלָה תּוֹרָה שְׁמִבִּיאָה לְאָדָם לְיַדֵּי מַעֲשֶׂה, דְּמִהַכָּא מִשְׁמַע דְּכָל הַקּוֹדֵם יִרְאֵתוֹ לְחֲכָמְתוֹ חֲכָמְתוֹ מִתְקַיְּמָת, אֲלֹא כְּלָא קְשׁוּט, תְּפַאֲרַת אֲתִקְרִי אָדָם, פְּגוּוֹנָא דִּילֵיהּ הוּא אָדָם ה"א דְּלִתְתָא, דְּאוּקְמוּהוּ עָלֵיהּ דְּהוּה רִאשׁוֹן לְמַחְשָׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְבִרְאֵת, דְּאֲתַמַּר עָלֵיהּ אָדָם אֲתָם, אוּף הַכִּי תְּפַאֲרַת דְּאִיהוּ יְהו"ה, אִיהוּ רִאשׁוֹן לְמַחְשָׁבָה דְּאִיהוּ י" מִן אַדְנ"י, חֲכָמָה תְּתָא, יִרְאַת יי', מַלְכוּת דִּילֵיהּ.

וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּהָ (ויקרא יב ד) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ, אֲתַתָּא אִית לָהּ לְאִקְדָּמָא בְּכָל פְּקוּדֵיָא, דְּאֲתַמַּר בְּהָ אִשָּׁה יִרְאַת יי'

המצוות, שנאמר בה אשה יראת ה' היא תתהלל, ולכן מצא אשה בתחלה - מצא טוב, שנאמר בו טוב יהוה לכל.

ואם הקדים אותה בתפלה, כמו שבארו אדנ"י שפתי תפתח, מיד - ויפק רצון מה', ולכן הפונה, שהיא מחשבה, צריך להקדים למצוה, ולכן שמו חכמים פונת מחשבת התפלה בברכה הראשונה, שכן פשוטה, אם לא כן בברכה ראשונה - חוזר לראש. ולכן צריך להקדים יראה מצד השכינה, בין בתורה בין במצוות, אבל מצד של הקדוש ברוך הוא צריך להקדים תורה ליראה בכל המצוות, שיראה של תורה יש, שנקראת הנקבה שבעל-פה, שבשכילה נאמר שם אז ירננו עצי היער.

ענה מלאך מן השמים ואמר: הן הן מצוה מרפכה. מן הא"י הנה תלויים בו ע"ב שמות, שהינו חסד, שבו צריך להתקין פסא לרבנו בכנפי מצוה, וישב עליו באמת. עשור אמת מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א מוריד הטל להאיר אל הה"א.

שהוא כולל שלש ברכות ראשונות של התפלה ושלש אחרונות, וזה עשר ספירות בלי מה, שהם פנגד שני שמות יהוה אדנ"י, ושמונה אותיות, שהם עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, וזה כ' מן פתח, עשרה מהשכינה התחתונה אדנ"י, מלמטה למעלה מן אג"י עד א"ן, עשרה מלמעלה למטה מעמוד האמצעי שהוא יהוה. ומשום זה כ' כולל אותם.

ובקץ הגאולה מידלג על ה'הרים - זה מ"ה, ואין הרים אלא

היא תתהלל (משלי לא ל), ובגין דא מצא אשה בקדמיתא, מצא טוב (שם יח כב), דאתמר ביה (תהלים קמה ט) טוב יהוה לכל.

ואי אקדים לה בצלותא, כמה דאוקמוהו (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח, מיד (משלי ח לה) ויפק רצון מיהוה, ובגין דא פונה דאיהי מחשבה, צריך לאקדמא למצוה, ובגין דא שויאו רבנן פוון מחשבתא דצלותא בברכה קדמאה, דיהכי אוקמוהו אם לא פוון בברכה ראשונה חוזר לראש, ובגין דא צריך לאקדמא יראה מסטרא דשכינתא, בין באורייתא, בין בפקודייתא, אבל מסטרא דקודשא בריך הוא, צריך לאקדמא אורייתא ליראה בכל פקודייתא, דיראה דאורייתא אית, דאתקרי נוקבא תורה שבעל פה, דבגינה אתמר תמן אז ירננו עצי היער (דה"א טז לג).

ענה מלאך מן השמים ואמר הן הן מצוה מרפכה, מהאי א"ז תליין ע"ב שמיהן דהיינו חסד, דביה צריך לאתקנא פרסיא למאריה, בכנפי מצוה, וישב עליו באמת, עשור אמת מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מוריד הטל לאנהרא לגבי ה"א.

דאיהו כליל תלת ברכאן קדמאין דצלותא, ותלת בתראין, ודא עשר ספירות בלי מה, דאינון לקבלייהו תרין שמיהן יהוה אדנ"י, ותמניא אתוון, דאינון עשרה עשרה הכף בשקל הקדש (במדבר ז פז), ודא כ' מן פתח, עשרה מן (דף ו ע"ב) שכינתא תתאה אדנ"י, מתתא לעילא מן אג"י עד א"ן, עשרה מעילא לתתא מעמודא דאמצעיתא דאיהו יהוה, ובגין דא כ' כליל לון.

ובקץ דפורקנא מידלג על ה'הרים (שיר ב ח), דא מ"ה, ולית הרים אלא